

Minden, amit az euróról
tudnia kell

Új kiadvány az euróról

Konverziós árfolyam:

1 EUR = 30,1260 SKK

HOGYAN KÉSZÜLJÜNK
AZ ÚJ PÉNZNEMRE

VÚB BANKA

Tartalom

Hasznos információk az állampolgárok és vállalkozók részére	6
A 36 leggyakoribb kérdés az euróról	7
1. Mi az euróövezet és mely államok alkotják?	7
2. Mik az euróövezetbe lépés okai?	7
3. Mi a különbség a Madridi rendszer és a „Big Bang” rendszer között?	8
4. Mik az euróövezetbe való belépés feltételei?	9
5. Mi az ERM II?	9
6. Mi az a monetáris paritás?	9
7. Mi a különbség a piaci és a konverziós (átváltási) árfolyam között?	10
8. Mi a konverziós árfolyam kiszámításának technikája?	10
9. Mi a kettős megjelenítés?	11
10. Mi a kettős körforgás?	11
11. Mi az euró elfogadásának törvényes kerete?	11
12. Létezik valamilyen dokumentum, amely összefoglalja az egész európrojektet?	12
13. Mit jelent a gyakorlatban Szlovákiának a monetáris politika elvesztése?	12
14. Hogy fog kinézni a SZNB tevékenysége az euróövezetbe való belépést követően?	12
15. Várható áremelés az euróövezetbe való belépést követően?	13
16. Mi lesz a régi pénznemmel?	13
17. Nem lenne jobb várni és meghagyni a szlovák koronát, ha így erősödik?	14
18. A bankszektor az árfolyam-különbség következményeként veszít bevételt?	14
19. A Szlovák Köztársaság fejlődésének ebben a szakaszában a maastrichti kritérium nem jelent korlátozást?	15
20. Növekedni fog az euró bevezetésével a GDP?	15
21. Az euróövezetbe való belépést követően növekedni fog az infláció?	15
22. Hogyan fogják az euróövezetbe való belépést követően összehangolni a nemzeti fiskális és a transznacionális monetáris politikát?	16
23. Nem fog csökkenni az euróövezetbe való belépést követően a vásárlóerő paritása?	17
24. Hogyan fogjuk értékelni az eurót 10 év múlva?	17
25. Szlovákia és Ausztria között óriási a különbség a vásárlóerő területén. Nem válik ez kárunkra?	17
26. Hogyan értékeli a kampányt az euró bevezetéséről?	18
27. Nem fölöslegesek a maastrichti kritériumok?	19

28. Milyen hátrányokat hoz magával az euró?	18
29. A kamatlábak milyen irányú fejlődése várható az átváltás előtt?	19
30. Hol fogják az euróérméket előállítani?	20
31. Az euró bevezetésének irányelvei összhangban vannak a törvényeinkkel?	20
32. Milyenek a kerekítés szabályai?	21
33. A konverziós árfolyam az átváltás folyamatában változni fog?	21
34. Mit hoz számunkra az euró?	21
35. Hogy akarja a kormány megakadályozni az áremelkedéseket?	22
36. Miért van az eurónak az embereknél negatív image-ja?	22

19 praktikus információ az állampolgárok részére **23**

1. Milyen lesz a konverzió hatása az SKK-ban és a külföldi pénznemekben vezetett számlákra?	23
2. Mi a lakosság szerepe a konverziónál?	23
3. A kettős árazás hogyan nyilvánul meg a fizetési szalagokon?	24
4. Kell majd fizetni a készpénz átváltásáért a bankban?	24
5. Hogy jelenik meg a konverzió a jelzáloghitelek árában?	25
6. Hogy kerekítik a termékek és az értékpapírok árát?	25
7. Hogy jelenik meg a konverzió a fix és mozgó kamatlábaknál?	25
8. Hogy lesz megszervezve a kommunikáció az idősebb és az információktól elzárt lakosokkal?	26
9. Milyenek a bankjegyek és érmék típusai és hogyan védettek?	26
10. Milyen módon kerekítik a nyugdíjakat?	27
11. Ki felelős az államszférában érvényes konverzióért?	27
12. Hogy érinti a konverzió a banki illeteket?	27
13. Hogy lesz átgondolva az értékpapírok konverziója?	28
14. Németországban és Ausztriában jelentősen romlottak az árak és a bérek. Nálunk mi várható?	28
15. Továbbra is fogunk okmánybélyegeket használni?	29
16. Hogy lesz a szolgáltatások és termékek árainak növelésével?	29
17. A kerekítésnek köze lesz az áremelésekhez?	29
18. Kinek lesz a legtöbb gondja az euró bevezetésével?	30
19. Hogy változnak majd a konverziónál a bérek és a nyugdíjak?	30

18 fontos információ vállalkozók részére	31
1. Milyen feladat hárul a konverziónál a kereskedőkre?	31
2. Hogy érinti a konverzió a 2009. 1. 1. után kiállított számlákat, amelyek a 2008. 12. 31. megelőző időszakra vonatkoznak?	32
3. Hogy zajlik le a kerekítés és milyen kivételek léteznek?	32
4. Milyen módszerrel fog megtörténni az euró előütemezése?	33
5. Mi a teendő, ha kevés az érme és a bankjegy?	33
6. Léteznek valamilyen speciális előnyök a konverzió belül a vállalkozók részére?	33
7. Szükséges a kettős árazás a nagykereskedelem – kiskereskedelem viszonyában?	34
8. Hol található az információs rendszerekre vonatkozó módszertani irányelvek és kérdések?	34
9. Hogy van megoldva a regisztrációs pénztárak változása és az erre vonatkozó költségek?	34
10. Milyen összegeket kell kettőzve feltüntetni a fizetési szalagon?	35
11. Hogyan kell árazni az összegeket a pénztári kimutatáson?	35
12. Hogyan kell az euró bevezetésével kapcsolatosan megváltoztatni a szerződéseket?	35
13. Milyen tevékenységeket kellene kifejteniük a szakmai szervezeteknek?	36
14. Hogyan fogja érinteni a kettős árazás a számlákat és az egyéb adódokumentumokat?	36
15. Hogyan kell pontosan megjelölni az árakat a termék árcéduláin?	37
16. Használható az iratokban a konverziós árfolyam rövidített formája?	37
17. Mely területeken fogja a kettős rendszer érinteni a cég-cég viszonyt?	38
18. Hogyan lesz megoldva a gazdasági év zárata, ha az nem december 31-én végződik, hanem például szeptember 30-án?	38
Megjegyzések	39

Hasznos információk az állampolgárok és vállalkozók részére

Az euró bevezetése Szlovákiában 2009. január 1-vel a Szlovák Köztársaság valamennyi lakosa, az állampolgárok és vállalkozók számára számtalan változást, előnyt és lehetőséget hoz magával. A legfontosabbakat ez az ismertető foglalja össze, amely a vállalkozóktól, illetve a széles nyilvánosságtól kapott kérdéseket tartalmazza, és amelyekre a www.euroservis.sk honlapunk segítségével is válaszolok.

Saját érdekükben meg kellene ismerkedniük az alapfogalmakkal, amelyek az európai pénznemre való átmenettel kapcsolatosak, és hogy tulajdonképpen mik az euróövezetbe való belépés okai, kritériumai és az érvényes törvények. Minden állampolgárnak joga van tudnia, hogyan készüljön fel időben és kielégítően az euró eljövételére, az hogyan befolyásolja majd az áruk és szolgáltatások árait, az inflációt, a lakosság vásárlóerejét, a kamatlábakat, az ingatlanok vagy

lakáshitelek árát, és számtalan egyéb fontos tényezőt. A vállalkozóknak szánt információk, amelyeket ez az ismertető tartalmaz, elengedhetetlen része az euró problémamentes és sikeres bevezetésének. Ezeknek az információknak a minél korábbi megismerése nem csupán az új pénznemre való átmenet elkerülhetetlen költségeit minimalizálja, hanem a vállalkozásra és közgazdaságunk fejlődésére később kifejtett negatív hatását is.

*Elena Kohútiková
a VÚB, a.s. elöljáróságának tagja,
a Pénzügyi – és Tőkepiac Osztály
legfelsőbb igazgatója,
a Szlovák Nemzeti Bank
volt alelnöke*

A 36 leggyakoribb kérdés az euróról

1. Mi az euróövezet és mely államok alkotják?

Az euróövezet földrajzi egység, mely az Európai Unió (EU) azon államait tömöríti, amelyek a közös pénznemet, az eurót használják. Az euróövezet 1999 januárjában jött létre, amikor az Európai Központi Bank (ECB) átvette a tizenegy EU tagország nemzeti bankjának felelősségét a monetáris politikában. 2001-ben belépett ide Görögország, 2007-ben Szlovénia, majd egy évvel később Ciprus és Málta. Jelenleg a következő 15 ország alkotja:

Belgium, Németország, Írország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Ausztria, Portugália, Szlovénia, Finnország, Ciprus és Málta. 2009 januárjában Szlovákia is csatlakozik hozzájuk. Az euróövezetbe való belépés feltétele az ún. maastrichti/konvergenciós/kritériumok teljesítése, amelyek egyformák az eredeti tizenegy tagállam és a potenciális kérvényező országok számára is.

2. Mik az euróövezetbe lépés okai?

Az euró bevezetésével egy nagy gazdasági térség részeivé válunk, stabil pénznemmel. Ezzel kiküszöbölődik a jelenlegi vállalkozások bizonytalansága, amelyet az SKK euróval szembeni árfolyama okoz. Egyúttal eltűnik a régió hatása is az említett pénznemek kölcsönös árfolyamára. A Szlovák Nemzeti Bank felmérése alapján, az euró bevezetésének köszönhetően a közgazdaság növekedése, és ezzel a lakosság életszínvonala is, a következő 20 évben nagyjából 20 %-kal magasabb lesz, mint az euró bevezetése nélkül lenne.

3. Mi a különbség a Madridi rendszer és a „Big Bang” rendszer között?

A Madridi rendszer két időszakt határoz meg az új pénznemre való átmenetnél. Az első, amikor az eurót csak az átutalásos fizetési módnál alkalmazzák, a második pedig, amikor már a készpénzfizetési forgalomba is bevezetik. Így volt ez az euróövezet első tizenegy államánál is, amikor 1999 és 2001 között a készpénzfizetés a helyi pénznemben történt, átutalásnál pedig az eurót használták. A Big Bang (nagy robbanás) nem tesz különbséget az utalásos és készpénzfizetési változat között. A régi pénznemet egyszerre váltja fel az

euró a készpénzfizetésnél és az utalásnál is, így az hivatalos fizetési eszközként megszűnik. Ezt a megközelítést választotta Szlovénia, Málta és Ciprus, Szlovákia is ezt választotta. Feltételezhető, hogy valamennyi állam, amely a későbbiek során majd rátér az euróra, a nagy robbanás módszerét fogja választani. Ennek több oka van. Az első, talán a legfontosabb ok, az euró bevezetésével kapcsolatos összköltség megtakarítása. Az új – már létező – pénznem fokozatos bevezetése mindig drágább, mint az egyszeri bevezetés. Fontos, hogy az euró már

létezik, minden formájában elfogadott pénznem, a forgalomba hozatala technikai oldalról viszonylag egyszerű, és a lakosság, vagyis egy része, már találkozott vele.

Az eurót most a viszonylag kis gazdaságok vezetik be, amelyeknél az új pénznem egyszerre történő bevezetése nem jelent kockázatot. Ez nehezen hasonlítható össze az egykori „tizeneggyessel”, amely teljesen új pénznemet egy nagy gazdasági térségben vezetett be.

4. Mik az euróövezetbe való belépés feltételei?

Ezeket a kritériumokat konvergenciós feltételeknek nevezik, melyek a következők:

Fiskális kritérium, amely szerint az államháztartás hiánya maximum 3 % lehet a GDP-hez képest, és az államadósság maximum 60 % a GDP-hez képest.

Árstabilitás kritériuma, meghatározza az infláció maximális mértékét, amelyet az átlagos infláció egyszerű átlagából számítottak ki, az úgynevezett harmonizált formában az utolsó 12 hónapra, az EU három legalacsonyabb inflációjú tagállamában. Ezt az átlagot aztán 1,5 százalékponttal

növelik. Így határozzák meg a kritérium felső határát.

A hosszútávú kamatlábak kritériumát ugyanazon három országra számítják ki, amelyekben az utolsó 12 hónapban a legkisebb az átlagos infláció. A 10-éves – leginkább állami – kötvények hozamát veszik alapul, és hozamukat átlagosítják majd 2 százalékponttal növelik.

Árfolyam stabilitás kritériuma, amely szerint a korona árfolyamának az euróval szemben ± 15

% között kell mozognia a központi paritáshoz képest (Szlovákia esetében az utolsó központi paritás értéke 30,1260 SKK volt) az ún. ERM II rendszeren belül – ami az árfolyamrendszer mechanizmusa. Ezt az árfolyamstabilitást úgy kell teljesítenie, hogy minimálisan két évig ebben a mechanizmusban működjön.

5. Mi az ERM II?

Az ERM II az euróövezet országainak árfolyam-mechanizmusa. Minden potenciális tag legalább két évig részese kell, hogy legyen, az euróövezetbe való

belépés előtt. Szlovákia ide 2005-ben lépett be. Az ERM II rendszerbe való belépés előtt a szlovák koronát fixálják a hazai pénznem euróval szembeni

központi paritásának meghatározásával, és ettől a központi paritástól számított fluktuációs sávban ± 15 % mozoghat.

6. Mi az a monetáris paritás?

A monetáris paritás valamennyi állam euróövezetbe való belépési folyamatának elválaszthatatlan része, és ennek törvényes menete a Maastrichti Szerződésben pontosan le van fektetve. A belépő állam pénznemének árfolyamáról van szó az euróval

szemben, amelyet az Európai Bizottság, az ECB, az euróövezeten kívüli országok központi bankjai, amelyek az ERM II tagjai, valamint a pénzügyminiszterek határoznak meg. Az árfolyam értékétől számítják az árfolyamstabilitás kritériuma számára

a fluktuációs sávot. A monetáris vagy az ún. központi paritást többnyire a kiegyensúlyozott árfolyam kiszámításánál használt modellek alapján számítják ki. Általánosságban két pénznem viszonyát fejezi ki, a mögöttük álló gazdasági erők szempontjából.

7. Mi a különbség a piaci és a konverziós (átváltási) árfolyam között?

A piaci árfolyam olyan mozgó árfolyam, amely a devizapiacra (FOREX) uralkodó helyzettől függ. Értéke naponta többször változik, és ezért nem felel meg az SKK euróval szembeni viszonyának beállítására.

A konverziós árfolyam hosszútávon változatlan árfolyam, amelyet az ERM II-ben elért fejlődés alapján, az adott állam euróvezetbe való belépését megelőző két évben elért gazda-

sági alapok fejlődése alapján, valamint az új pénznem bevezetése után várható gazdasági fejlődés alapján határoznak meg. Szlovákiában 2009. január 1-vel lép érvénybe és a hazai pénznemben található valamennyi aktívum és passzívum is ezen az árfolyamon lesz euróra átszámolva. A piaci árfolyam 2008. december 31-én érvényét veszti. A konverziós árfolyam szerint lesz átszámolva minden ár, amely eddig az idő-

pontig SKK-ban volt feltüntetve, és a piaci árfolyamnak már nem lesz semmilyen szerepe sem, mivel a szlovák korona, mint törvényes fizetőeszköz ezzel majd megszűnik létezni. Az átváltási (konverziós) árfolyam hat számjegyű, miközben két számjegy a tizedesvessző előtt, négy pedig utána helyezkedik el, és az értéke 1 EUR = 30,1260 SKK.

8. Mi a konverziós árfolyam kiszámításának technikája?

Az átszámításnál a kiegyensúlyozott árfolyam modelljeit használják, amelyek megszabnak egy bizonyos határt, ahol az árfolyam mozogni fog. Természetesen, ezeknél a modelleknél az is fontos, hogy

milyen inflációval számolnak, az eredmények tehát meglehetősen eltérőek lehetnek. Ezen kívül értékelik a gazdasági fejlődés tényezőit, a külföldi-kereskedelmi és a külföldi-tőke-pénzügyi kapcsolatokat.

Fontosak a prognózisok, hogy az árfolyam a következő időszakra, és ne arra az időszakra legyen beállítva, amely már mögöttünk van.

9. Mi a kettős megjelenítés?

A kettős megjelenítés azt jelenti, hogy a pénzürtékeket euróban és koronában is feltüntetik. Legkésőbb egy hónappal a konverziós árfolyam megállapítása után – tehát 2008. augusztus 24-én - el kell kezdeni ennek a feltüntetését, és egész egy évig az euró bevezetését követően fell kell tüntetni. Ezt az időszakot követően nem lesz kötelező. A kettős megjelenítést az állampolgárok pénzügyeinek vonatkozásában mindenhol alkalmazni kell, tehát az üzletek kettős árcédulái mellett így fogják feltüntetni a béreket, nyugdíjakat, társadalombiztosítási juttatásokat, a bankszámlakivonatokat adatait, számlákat, árajánlatokat, stb. Az árakat az átváltási árfolyammal számítják át, és matematika szabályai alapján kerekítik a legközelebbi eurócentre. Egyes esetekben az árakat külön módszerekkel kerekítik majd.

10. Mi az a kettős körforgás?

A kettős körforgás olyan időszak, amikor az euró két formában van jelen. Az elsőben, mint euróbankjegy és euróérme, a másikkban pedig a volt szlovák bankjegyek és érmék formájában. Ezek még 16 napig lesznek forgalomban, de mivel már ezek is eurónak számítanak, az átváltási árfolyamon kell őket számítani. Példa: az átváltási árfolyam 1 EUR = 30,1260 SKK, akkor az 1000 SKK bankjegy 2009. január 1. után 33,19 EUR értékű lesz. Nálunk a párhuzamos használat 2009. január 1-től 2009. január 16-ig fog tartani. Ugyan ebben az időszakban már az egyetlen érvényes pénznem az euró lesz, a fogyasztók fizethetnek majd a szlovák korona bankjegyeivel és érmeivel. A kereskedők viszont már csak euróban fognak visszajárót kiadni, és a bankjegy automaták, a bankokhoz hasonlóan szintén már csak eurót adnak ki.

11. Mi az euró elfogadásának törvényes kerete?

Minden fontos jogi precedenst az euró bevezetéséről szóló törvény a Szlovák Köztársaságban (ún. Generális törvény) tartalmaz, amely 2008. január 1-vel lépett érvénybe. Ennek a törvénynek részét képezik az 1. csoport jogi normáinak módosításai, amelyek még az euró bevezetése előtt érvényesek lesznek. A 2. csoportba azok tartoznak, amelyek az euró bevezetésének napján lépnek érvénybe. A harmadik csoportba azok a törvények vagy rendeletek tartoznak, amelyek módosítása és jóváhagyása fokozatosan történik.

12. Létezik valamilyen dokumentum, amely összefoglalja az egész európrojektet?

Az euró bevezetésének egész folyamatát „Az Euró Bevezetésének Nemzeti Terve a SZK-ban” tartalmazza, amely a Szlovák Nemzeti Bank (SZNB) oldalain hozzáférhető. A teljes folyamatot a Nemzeti Koordinációs Bizottság felügyeli, amelynek élén a pénzügyminiszter áll. A végrehajtási funkció az euró kormánybiztosának van alárendelve.

13. Mit jelent a gyakorlatban Szlovákiának a monetáris politika elvesztése?

Szlovákia elveszíti a monetáris politika fő eszközeit: a kamatlábakat és a devizaárfolyamot. Ez azt jelenti, hogy ha pl. a kormány nem megfelelő gazdaságpolitikát üzne, vagy ha a gazdaság támogatásra szorulna, a központi bank már nem fog rendelkezni ezekkel az eszközökkel. Szerepét főleg a kormány fiskális politikája és a munkaerőpiac fogja átvenni. Minél nagyobb mértékben támogatják majd a legislatív feltételek a munkaerőpiac rugalmasságát, annál hatékonyabb lesz ez az eszköz az árstabilitás megőrzésében.

14. Hogy fog kinézni a SZNB tevékenysége az euróövezetbe való belépést követően?

Az euróövezetbe való belépést követően a SZNB elveszíti az állam monetáris politikája fölötti hatalmát. A többi feladata azonban megmarad. A SZNB elnöke tagja lesz az ECB Kormányzótanácsának, és a SZNB dolgozói az ECB bizottságainak tagjai lesznek. A SZNB tevékenységének része lesz a monetáris politikai műveletek megvalósítása az ECB határozatai alapján, a devizatartalékok igazgatása (és együttműködés az ECB tartalékalapjainak irányításában), a fizetési forgalom és a nemzeti fizetési rendszerek felügyelete, a készpénzfizetési műveletek és a forgóeszközök felügyelete. Továbbá ide tartozik majd a statisztikai adatok készítése, és egyúttal a SZNB lesz az egyetlen olyan intézmény, amely a pénzpiac stabilitását felügyeli Szlovákiában.

15. Várható áremelés az euróövezetbe való belépést követően?

Az euró bevezetése önmagában nem emeli drámai módon az árakat. Az euróövezet első tizenkét államának statisztikai adatai szerint az árak 0,3 - 0,5 % -kal emelkednek majd. De tekintettel az árak konvergenciájára az Európai Unió tagállamainak áraival, várható az árak fokozatos növelése, elsősorban

a szolgáltatások terén. Ez az időszak azonban nagyon laza lesz, 15 – 20 éves időtartammal. Úgy, ahogy fokozatosan növekedni fognak az árak, növekedni fognak a bevételeink és a nyugdíjunk is. Életszínvonalunkból az euróövezet államainak utoléréseivel nem kellene veszítenünk, ellenkezőleg, éppen az várható,

hogy az egységes pénznem bevezetésének hatása alatt az életszínvonalunk egyre gyorsabban fog növekedni. Az árszintre olyan tényezők is kihatással lesznek majd, amelyek nem függenek össze közvetlenül az euróval, pl. a nyersanyagok, élelmiszerek, stb. árainak alakulása.

16. Mi lesz a régi pénznemmel?

A régi bankjegyeket és érméket likvidálni fogják. A régi pénznem megsemmisítését a Szlovák Nemzeti Bank biztosítja majd.

17. Nem lenne jobb várni és meghagyni a szlovák koronát, ha így erősödik?

Az erősödésnek két oka van: a gazdaság egészséges növekedése az utóbbi években, a közvetlen külföldi befektetések és a rövidlejáratú tőke beáramlása az országba.

A gond csak az, hogy a korona hirtelen megerősödése, amit a rövidlejáratú tőke beáramlása okoz, a termelésünk konkurenciáképességének csökkentéséhez, a kereskedelmi mérleg romlásához, és a vállalatok nyereségességének csökkentéséhez vezethet. Ha a piaci hangulat megváltozna, akár külső tényezők, vagy a nálunk fennálló okok hatására, ez a tőke nagyon hamar eltávozna, amelynek következménye a korona árfolyamának hirtelen ellenkező irányú kilengése lenne. Ezt az

állapotot egyikünk sem szeretné. Az árfolyam bizonytalansága a vállalkozói szféra egyik legkockázatosabb tényezője, és a kockázat részleges csökkentésének költségei a vállalatok számára viszonylag magasak.

A jelenlegi magas gazdasági fejlődés előnyei ellenére is tudomásul kell vennünk, hogy ez a fejlődés sem biztosított hosszú távon. Amennyiben a korona váratlan irányú fejlődése következne be, a gazdasági környezet az árfolyamnak köszönhetően bizonytalanná válhat. A pénznem árfolyamának hosszútávú erősödése és az életszínvonal emelkedése csak akkor lehetséges, ha a gazdasági politika valamennyi résztvevője ez irányba hat majd,

és kintről sem éri sokkhatás. De ezek inkább ideális, mint reális gazdasági előfeltételek. A nagyobb és stabilabb gazdasági és monetáris környezethez való csatlakozás támogatja majd a külkereskedelmi cserét, a közgazdaság fejlődését és a nagyobb stabilitást. Ráadásul, az ilyen nyitott gazdaságnál, amilyen a szlovák is, a monetáris politika fokozatosan elveszíti hatékonyságát, attól függően, hogy Szlovákia milyen mértékben kapcsolódik bele az euróövezetbe, elsősorban a külkereskedelemnek köszönhetően.

18. A bankszektor az árfolyam-különbség következményeként veszít bevételt?

A monetáris árfolyam eliminációjával a bankok kétségkívül elveszítik bevételük egy részét. Hosszabb távon azonban érvényes, hogy a külkereskedelem növekedése, de azok az ügyfelek is, akik az árfolyam-kocká-

zat megszűnésével megfelelő nagyságú forráshoz és a vállalkozás biztonságához jutnak az eurónak köszönhetően, lényegesen megnövelik a bankok bevételét a nemzetközi tranzakciók és egyéb aktív üzletek

keretén belül. Ennek ellenére az árfolyam különbségéből eredő veszteségek egyszerűek és jelentősek lesznek.

19. A Szlovák Köztársaság fejlődésének ebben a szakaszában a maastrichti kritérium nem jelent korlátozást?

A maastrichti kritériumok célja az országban a racionális gazdasági politika bevezetése és a jövőre vonatkozó jó gazdasági feltételek, mégpedig a nyilvános szektor eladósodásának csökkentése az életszínvonal emelése révén. Ugyan sok paraméter túlságosan merevnek tűnhet az olyan típusú gazdaság számára amilyen a szlovák, amely gyorsan növekszik és egyúttal az Európai Unió átlaga elérésének stádiumában van, de stabil és egészséges

növekedést csak akkor lehet elérni, ha a gazdaság saját alapjából kiindulva növekszik, tehát a vállalkozói szektor teljesítménye, és nem az állam eladósodása révén. Ezek a kritériumok megfelelő kiinduló alapot biztosítanak a vállalkozói szféra fejlődéséhez és a kormány racionális gazdasági politikájához.

21. Az euróövezetbe való belépést követően növekedni fog az infláció?

Az euróövezet országainak árszintjéhez való felcsatlakozásánál, főleg a szolgáltatások terén várható, hogy egy bizonyos ideig enyhén magasabb lesz az infláció, mint az eurorégió inflációs célja. Ez a különbség az eddigi elemzések alapján nem kellene, hogy magas legyen, feltételezésünk szerint 1 – 1,5 százalékpont között fog mozogni. Egyúttal a bérek emelkedése magasabb lesz, mint az euróövezet országában. Annak

érdekében, hogy az inflációnak ne legyen nagy tere, továbbra is okvetlenül szükséges, hogy nagyon ésszerű gazdasági politikát működtessünk, elsősorban fiskális téren és a munkaerőpiac területén.

20. Növekedni fog az euró bevezetésével a GDP?

A szlovák gazdaság nagyon nyitott az EU többi államához képest, és az euró bevezetését követően még növekedni fog a külkereskedelem, ezzel együtt a GDP is. Becslések szerint a következő 20 évben a GDP az euró bevezetésének hatására további 20 %-kal fog emelkedni.

22. Hogyan fogják az euróövezetbe való belépést követően összehangolni a nemzeti fiskális és a transznacionális monetáris politikát?

Amíg Szlovákia, ahogy az euróövezet többi országa is, stabil pénznemet akar, kénytelen ehhez igazítani a gazdasági, és így a fiskális politikáját is. Ez sohasem történhet fordítva, tehát hogy a monetáris politika alkalmazkodjon a fiskális politikához. Főleg, ha ez ellentétben

van az árstabilitás fő elveivel. Ahhoz, hogy a gazdasági politika összhangba kerüljön a stabil pénznem feltételeivel, az államháztartást egyensúlyba kellett hozni és rugalmassá tenni a munkaerőpiacot, ami már Szlovákiának nagyrészt sikerült is.

23. Nem fog csökkenni az euróövezetbe való belépést követően a vásárlóerő paritása?

Az átváltási árfolyamot mindig úgy kell beállítani, hogy abból az állampolgárok profitáljanak. Az euró, az olyan nyílt gazdaságnál, mint a szlovák, a vállalkozói szférában elsődleges előnyöket hoz magával. Ha azokat a megtakarításokat,

amelyeket az árfolyam-kockázat megszűnésével nyer, a vállalkozó a gyártás szélesítésére és effektívebbé tételére használja fel, az állampolgárok is profitálhatnak belőle. Több vállalkozói szubjektum kezd majd külföldi vállalkozásba, több lesz a mun-

ka, és a bérek annak produktivitásával összhangban fognak emelkedni. Ha betartjuk azokat az elveket, amelyekről már beszéltünk, a vásárlóerő paritása nem kéne, hogy veszélyeztetve legyen.

24. Hogyan fogjuk értékelni az eurót 10 év múlva?

Az euró olyan pénznem, amely rövid időn belül elnyerte a vállalkozói szférában és az állampolgárok körében is méltó tekintélyét, és bizalommal viselkednek iránta Európán kívül is. Ha az államok saját gazdasági politikáikat a stabil pénznem-

hez igazítják, Európának a közös pénznem csak segítségre lehet a konkurenciaképesség és teljesítmény növelésében, elsősorban az USA-val összehasonlítva. Így elkerülheti a különböző monetáris válságokat, amelyek az ilyen kis gazdasági régiót

a számtalan pénznemével és monetáris gazdasági politikáival a pénzügyi és tőkepiacok liberalizálása időszakában fenyegetik. Biztos vagyok abban, hogy 10 év múlva is az euró értékelésünk pozitív lesz.

25. Szlovákia és Ausztria között óriási a különbség a vásárlóerő területén. Nem válik ez kárunkra?

A vásárlóerő különbsége nem csak az euró problémája, hanem az egész gazdaságé. Gazdaságunk azért is növekszik olyan gyorsan, mert nyilvánvaló célunk az euró bevezetése,

és ennek a célnak vetjük alá a gazdasági politikánkban beálló változások határozottságát. Ez olyan szükségszerűség, amely nélkül az olyan államokat, mint Ausztria nem tudnánk beérni.

26. Hogyan értékeli a kampányt az euró bevezetéséről?

A kampány első hivatalos bemutatkozása ugyan még múlt év novemberében megtörtént, de maga a kampány elindítása csak március elején valósult meg. Jelképe egy pénztárca és az „Eurót minden pénztárcába” szlogen. Az egész információs kampány fokozatosan hét szakaszban folyik, 2008 januárjától 2009 végéig. Minden egyes szakasz összefüggésben lesz azokkal az eseményekkel, amelyek Szlovákiában várhatók a közös pénznemre való átmenettel

kapcsolatban. Pontosan 300 nappal az új pénznem tervezett bevezetése előtt kezdődött a kampány első hulláma. A Pénzügyminisztérium és a SZNB indította el, egy 40 másodperces kampányfilm segítségével, amely az „Eurótörténet” címet viseli, és amely azokat a lépéseket mutatja be, amelyek Szlovákiában fognak megvalósulni az euró bevezetésével kapcsolatban a következő néhány hónapban. Az egész kampány összhangban van azokkal az elvekkkel, amelyet

„Az euró bevezetésének nemzeti terve Szlovákiában” tartalmaz. A kampány külön figyelmet fordít az egyes célcsoportokra, mint például a gyermekek, diákok, nyugdíjasok és az idősebb generáció, vagy a nemzetiségi kisebbségek. Külön figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetben lévő vagy magányosan élő lakosokra is. A kampány mindenkire kiterjed, így nem maradnak ki az önkormányzatok, iskolák, kórházak vagy a büntetésvégrehajtó intézetek sem.

27. Nem fölöslegesek a maastrichti kritériumok? (Például Görögország megmásította a statisztikákat, hogy teljesítse a kritériumokat...)

A maastrichti kritériumok célja az erős gazdaságpolitika megteremtése, és ez a gazdaság legfontosabb alapelve. Ha bármelyik állam nem teljesítené a Stabilitás és növekedés paktumát, megbüntetnék azt. Ezen kívül, hazudni a kritériumok teljesítésénél egyáltalán nem

kifizetődő, és ennek éppen Görögország a bizonyítéka. Mifelénk azt mondják, hogy „a hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát”. Bebizonyosodott ez azoknál az országoknál is, amelyek különböző számviteli műveletek segítségével próbálták az ered-

ményeiket „megszépíteni”. Erre végül nem az euróövezet és az euró ereje fizetett rá, hanem annak az országnak a lakosai, amely az eredményei prezentálásánál hazudott. Ugyanis a számokat el lehet ferdíteni, de a lakosság gazdasági feltételeit és életszínvonalát nem.

28. Milyen hátrányokat hoz magával az euró?

Hátrányból nincs annyi, mint amennyit a nyilvánosság elképzeli. A legfontosabbak (és leginkább láthatóak) közé tartozik az infláció mérsékelt növekedése az euróövezetbe való belépést követően, de az inflációs különbségnek az ésszerű gazdaságpolitika mellett nem kellene nagyobbak lennie 1,5 %-nál.

A magánszektor szempontjából a konkurenciaképesség növekedése várható, és azoknál a vállalkozói szubjektumoknál, amelyek nem restrukturalizálták termelésüket és nem készültek fel az egységes pénznemmel rendelkező nagy piacra való belépésre, gondot jelenthet a termékeik eladása. Viszont

a vállalkozók jelentős többsége a külfölddel kereskedik, és az árfolyam-kockázat megszűnéséből eredő előnyöket a termékek és szolgáltatások minőségének javítására, valamint a nagyobb fokú hozzáadott értékkel rendelkező termékekre készül felhasználni.

29. A kamatlábak milyen irányú fejlődése várható az átváltás előtt?

Az euróövezet kamatlábai már a Szlovákia kamatlábaival egyenlők – 4,25 %-os szinten vannak.

A kamatlábak fejlődése Szlovákiában éppen az ECB lépéseitől fog függni, amelyek főleg az

euróövezet infláció fejlődéséhez igazodnak.

30. Hol fogják az euróérméket előállítani?

Az érméket Kőrmöcbányán (Kremnica) verik majd.

31. Az euró bevezetésének irányelvei összhangban vannak a törvényeinkkel?

Igen, fokozatosan összehangolják ezeket. 2008. január 1-től életbe lépett az ún. Generális törvény, az euró bevezetéséről Szlovákiában, amely az új pénznem elfogadásának alapelveit szabályozza. Ennek részét képezik egyéb jogszabályok módosításai is, amelyek szorosan összefüggnek az euró bevezetésével. Ebben az évben fokozatosan

előkészítik és jóváhagyják azokat a törvényeket ill. rendeleteket, amelyek nélkülözhetetlenek a közös európai pénznemre való átmenetnél. Valamennyi jóváhagyott dokumentum megtalálható az euroservis.sk honlap „legislatíva” részében, illetve az euromena.sk és euro.vlada.gov.sk hivatalos honlapokon is.

32. Milyenek a kerekítés szabályai?

A kerekítés a kettős megjelenítésnél láthatóvá válik, és következőképpen zajlik majd: az árakat a konverziós árfolyam (nem kerekített, nem módosított, 6 számjegyű) szerinti átszámítást követően a matematika alapelvei alapján kerekítik majd (5-ig lefelé, 5 és többenél felfelé) a legközelebbi eurócentre (két tizedeshelyig). Az állampolgár – nyilvános szektor viszonylatában a Generális törvény az állampolgár javára történő

kerekítésről beszél. Ez azt jelenti, hogy például az adók lefelé lesznek kerekíthetők, a társadalombiztosítási juttatások pedig felfelé. A kerekítés módszereiről részletesebben a pénzügyminisztérium, a gazdasági minisztérium, a munka és családügyi minisztérium, valamint SZNB rendeletei tájékoztatnak. A www.euroservis.sk honlap „legislatíva” részében is megtalálhatók. Más kerekítés van az egységárak esetében. Ezek az

esetek többségében nem kerekíthetők, de egy tizedeshellyel többlet tüntetik fel, mint ahogy a szlovák koronában, de minimálisan három tizedeshellyel. Negyedik helyen levő számjegyet egyszerűen eltávolítják, és nem veszik figyelembe. De más a kerekítés az egységárak esetében – pl. elektromos áram, gáz, vízfogyasztás, stb. Ezeket az egységárakat matematikailag minimálisan 4 tizedeshelyre kerekítik.

33. A konverziós árfolyam az átváltás folyamatában változni fog?

A konverziós árfolyam egyedüli és változatlan. Megállapításától egészen az euró bevezetéséig nem fog változni. 2009. január 1. után nem fog létezni

a szlovák korona sem, tehát egyetlen más árfolyam sem.

34. Mit hoz számunkra az euró?

Az egységes pénznem bevezetésével egy nagy gazdasági térség részévé válunk, ami által jelentősen bővülnek a külkereskedelem, és maga a vállalkozás lehetőségei. Ráadásul megszű-

nik a szlovák korona euróhoz viszonyított átváltási kockázata, és ezzel kiküszöbölődik a külföldi vállalkozások bizonytalansága. Egyúttal eltűnik a régió hatása a monetáris árfolyamra,

és a gazdasági körülmények Szlovákiában stabilizálódnak. A kivétel növekedésével kapcsolatban növekszik a gazdaság fejlődése, és ennek köszönhetően az életszínvonal is.

35. Hogy akarja a kormány megakadályozni az áremeléseket?

Az átmenet folyamatát az ún. Generális törvény szabályozza, és megszegése ugyanolyan súlyú, mint bármely egyéb törvény megszegése, szankciókkal együtt. Arra, hogy az euró bevezetésével kapcsolatban ne történjenek áremelések, megbízott szervek fognak felügyelni, rajtuk kívül a községek és civil szervezetek is. De a legnagyobb ellenőrző hatékonysággal maga az állampolgár bír majd, akinek saját érdekében ellenőriznie kellene, hogy nem akar-e valaki ezen a folyamaton belül jogtalanul meggazdagodni. A módszerek, amelyekkel az állampolgárok bejelenthetik az ilyen eseteket különbözőek lesznek – az SMS és telefontól kezdve, a faxon és e-mailen keresztül egész a levélig, vagy a községi hivatalokon való bejelentésig. Szlovéniában nagyon jól bevált az ún. „feketelista”, amelyre azok kerültek fel, akik ezzel a folyamattal visszaéltek. Nagy szerepet játszanak a különböző médiák is. A vállalkozóknak fel kellene vállalniuk az etikai kódexet, amely az euró kormánybiztosának honlapján olvasható. Ezt az etikai kódexet be is kellene tartaniuk.

De el kell mondanunk, hogy az árak fokozatos mértékletes növekedése, elsősorban a szolgáltatások és az ún. „nem kereskedhető áru” területén, az euróövezet szintjének beéréssel kapcsolatban továbbra is fennáll majd. Ez az irányzat 15 – 20 évig fog tartani. Ez azt jelenti, hogy az euró bevezetését követően is lesz Szlovákiában infláció, hasonlóan más országokhoz. A lényeg az, hogy ne a korona euróra való átmeneteléből kifolyólag jöjjön létre.

36. Miért van az eurónak az embereknél negatív image-ja?

A legfőbb ok az áremeléstől való félelem, ahogy az az euróövezet eredeti államaiban is megnyilvánult, amely a lakosság nem megfelelő szintű tájékozottságából, és néhány országban a nem eléggé szigorú törvényhozásból és ellenőrzésből fakad. Az áremelések jelentős okai külső tényezők voltak, mint az élelmiszerek ára, a kedvezőtlen időjárás, vagy a nyersanyagok árának emelkedése a nemzetközi piacon. Fontos a törvényhozás

és a kontrollmechanizmusok is. Mi az euró bevezetésének stratégiájánál igyekeztünk éppen az előző országok hibáiból tanulni, és hatékony intézkedéseket hozni a törvényhozásunk keretén belül. További gond a SZNB részéről a monetáris politika feletti ellenőrzés elvesztése iránt érzett aggodalom. Ez a jelenség ugyan vitathatatlan, de a külkereskedelem, a pénzügyi és tőkeáramlás liberalizációja mára a központi bank „erejét”, és a gazdaságra kifejtett hatását jelentősen csökkentette.

19 praktikus információ az állampolgárok részére

1. Milyen lesz a konverzió hatása az SKK-ban és a külföldi pénznemekben vezetett számlákra?

Valamennyi banki terméket, így a számlákat is átszámolják az átváltási árfolyam alapján euróra. 2008. december 31-ig az összes SKK számla még koronában lesz kifejezve, 2009. január 1-től már csak euróban. A 2008 vége előtt euróban vezetett folyószámlák változatlanok maradnak. Vagyis megtörténhet, hogy az állampolgároknak a szlovák korona euróra való konverziója után pl. két eurós folyószám-

lája és különböző mennyiségű határidős eurós számlája lesz, különböző kamatfeltételekkel. A bank ezeket a számlákat az állampolgár – vagy bármely ügyfél – megbízása nélkül nem vonhatja össze. Ezért szükséges a bankfiókot meglátogatni, ahol az ügyfél eldönti, melyik számlát hagyja, és melyiket szünteti meg. Az ügyfél eldöntheti azt is, hogy az összes számlát meghagyja. Lényeges az eurós számlakon-

verziónál, hogy ez a konverzió teljesen ingyenes, a bank nem számlázhat ki érte semmilyen illetéket, és a számlaszámok megmaradnak. Ez azt jelenti, hogy ugyanaz alatt a számlaszám alatt marad az eurós számla, mint ami alatt a koronás számla volt. Így egyetlen olyan lépést sem kell majd tenni, amely a számlaszám változásánál szokásos.

2. Mi a lakosság szerepe a konverziónál?

A lakoságnak nincsenek semmilyen konkrét feladatai ezzel kapcsolatban. Holott fel kéne készülniük a változásokra, melyek a nominálisan alacsonyabb értékekben, továbbá a fizetési szalagon, nyugdíjakon, szociális segélyeken de a bankszámlákon is megnyilvánulnak. Másrésztől a termékek és szolgáltatások, melyeket a polgárok vásárolni

fognak alacsonyabb értékben lesznek feltüntetve. Különösen az idősebb és kevésbé informált állampolgároknak jobban oda kellene figyelniük a termékeken kijelölt kettős árazásra, mely az ár „aklimatizációját” meggyorsíthatja. Az állampolgárnak az euróbevezetés folyamatában pótolhatatlan ellenőrző funkciója

van, főleg abban, hogy ez a folyamat ne legyen kihatás nélkül rejtett áremelésre. Tekintettel arra, hogy a pénznem átváltásánál nem lesz semmilyen illeték, azt ajánljuk az állampolgároknak, hogy a pénzeszközöket (a szükséges minimumon kívül) helyezték el a számlájukra, ahol az átváltás automatikusan megtörténik.

3. A kettős árazás hogyan nyilvánul meg a fizetési szalagokon?

A Generális törvény szerint a fizetési szalagon legalább egy tételt mind a két pénznemben fel kell tüntetni. Ez azt jelenti, hogy az összes részösszeget csak az érvényes pénznemben lehet kijelölni és az eredmény, vagyis az az összeg, melyet a munkál-

tató az alkalmazott számlájára küld vagy készpénzben kifizet, kettősen lesz feltüntetve és kerekítve a matematikai szabályok alapján a legközelebbi eurócentre. Egyidejűleg a fizetési szalagon fel kell tüntetni az átváltási árfolyamot is.

4. Kell majd fizetni a készpénz átváltásáért a bankban?

Az SKK készpénzes átváltásáért a bankban nem kell fizetni semmilyen illetéket. A bankjegyeket lehetséges lesz ingyenesen átváltani az összes kereskedelmi bankban egy éven belül a konverziótól számolva (2009. december 31.-ig). Ez után az időszak után az ingyenes átváltás

csak a Szlovák Nemzeti Bankban (SZNB) lesz lehetséges. A volt szlovák bankjegyek átváltása a SZNB által korlátlan lesz, ami azt jelenti, hogy ha valaki 20 év múlva beviszi a bankjegyeket a SZNB-ba átváltani, a 2009. január 1-i árfolyammal átszámolva kap érte eurót, és az át-

váltás szintén illetékmentes lesz. A pénzermék esetében az átváltás 2009. június 30-ig ingyenes lesz, 2009. július 1-től ingyenesen csak a SZNB váltja át. 2013 végéig a pénzermék a Szlovák Nemzeti Bankban ugyanúgy lesznek átválthatók, mint a bankjegyek.

5. Hogy jelenik meg a konverzió a jelzáloghitelek árában?

A jelzáloghitelek árának felbecsülése problematikus. Függsz a kamatlábak fejlődésétől. Az euróövezet kamatlábai 2008 júliusában egyenlők lettek a Szlovákia kamatlábaival, és 4,25 %-os szinten vannak. A további fejlődés elsősorban az euróövezet inflációjának kialakásától fog függsz.

6. Hogy kerekítik a termékek és az értékpapírok árát?

A termékek árai (azok a termékek, melyeket az üzletben megvehetünk) az átváltási árfolyam segítségével lesznek átszámolva a matematikai szabályok alapján, kerekítve a legközelebbi eurócentre (5-ig lefelé, 5 és 5 felett felfelé). A vagyoni jellegű értékpapírok nominális értékének kerekítését kétféleképpen lehet megvalósítani. Az egyik mód a felfelé kerekítés, egész számra, a legközelebbi euróig. A másik mód a nominális érték

lefelé kerekítése, nem kevesebb, mint 2 tizedes helyig. Az alacsonyabb értékkel rendelkező értékpapírok a pontosabb átszámolás miatt 4-től 6 tizedeshelyig lesznek kerekítve. Hasonló pontossággal, tehát 4 tizedeshelyre való kerekítéssel lesznek kerekítve az egységárak, pl. villany, gáz, távközlési tarifák.

7. Hogy jelenik meg a konverzió a fix és mozgó kamatlábaknál?

Abban az esetben, ha a szerződésben fix kamatláb van megegyezve, akkor ez érvényes marad a szerződés befejezéséig. Ha a szerződésben a kamatláb a BRIBOR-hoz kapcsolódik, ez automatikusan kapcsolódni fog az EURIBOR-hoz. A SKONIA kamatláb EONIA-ra vált át és

a SZNB kamatlába átvált az Európai Központi Bank MRO-jára. A konverzió napján az összes kulcsfontosságú szlovák kamatláb egyezni fog az euróövezet kamatlábaival, ami által kedvező feltételek alakulnak ki a konverzió számára.

8. Hogy van megszervezve a kommunikáció az idősebb és információtól elzárt lakosokkal?

Az új pénznem átmenetére irányuló kampány a Kommunikációs Bizottság, a Nemzeti Koordinációs Bizottság és az eurókormánybiztos vezetésével megy végbe. A kampány pontosan 300 nappal az euró Szlovákiába való feltételezett bevezetése előtt kezdődött el. Elsősorban a lakosságra irányul. Megcélozza majd a nemzeti kisebbségeket is saját anya-

nyelvükön, süketnémákat vagy más módon sújtott lakosokat, munkanélkülieket és hajléktalanokat, és természetesen az időskorúkat is. Az egyes kereskedelmi bankok is tevékenységeket indítanak el az ügyfelek különböző csoportjai felé, hogy az új pénznem bevezetéséről minél bővebb tájékoztatást nyújtsanak részükre.

9. Milyenek a bankjegyek és érmék típusai és hogyan védettek?

7-fajta bankjegy létezik a következő nominális értékekben: 500, 200, 100, 50, 20, 10 és 5. Motívumuk 7 építészeti stílus. A bankjegyek egységesek az euróövezet valamennyi országában, és a Szlovák Nemzeti Bank internetes honlapján – www.nbs.sk – ismerkedhetnek meg velük, valamint a kormánybiztos vagy a Pénzügyminisztérium honlapján. A VÚB Bank szintén euró-ismertetőket

adott ki „Euró a pénztárcánkban” címen, ahol az összes eurós bankjegy a biztonsági elemeikkel együtt, valamint az összes fajta érem megtalálható. Ingyen megkaphatják ezt a brosúrát a VÚB Bank valamennyi fiókjában. 8-fajta érme létezik: 2 és 1 euró, 50, 20, 10, 5, 2 és 1 cent. Ezen kívül az érméknél az a különbség, hogy az egyik oldaluk közös a másikon megtalálhatók az

euróövezet országainak nemzeti specifikus jelei. A kézikönyvünkben megtalálhatók a jelenlegi euróövezet összes tagjának pénzerméi, és Szlovákia érméi, amely a tervek szerint az eurót 2009. január 1-én fogadja el.

10. Milyen módon kerekítik a nyugdíjakat?

A nyugdíjagnál és egyéb támogatásoknál, amelyek az állami költségvetés kiadásai, a végösszegeket előnyösen felfelé kerekítik, a lakosok ill. a támogatott javára. A támogatások fajtájától

függően a legközelebbi centre vagy 10 centre kerekítenek majd. Ennél az átszámolásnál is az átváltási (konverziós) árfolyamot veszik majd alapul.

11. Ki felelős az államszférában érvényes konverzióért?

A nyilvános szektorban való konverzió előkészületeire kialakult a Nyilvános Szektor Munkabizottsága, valamint az Informatikai és Statisztikai Bizottság. Minden intézmény,

akár a minisztérium, akár a nyilvános szektor más része saját euróbizottságot hoz létre, mely bebiztosítja a konverzióra való előkészületeket.

12. Hogy érinti a konverzió a banki illetékeket?

A banki illetékek ugyanúgy, mint az összes többi ártétel az átváltási árfolyammal

lesznek átszámolva és kerekítve centekre.

13. Hogy lesz átgondolva az értékpapírok konverziója?

Valamennyi értékpapír és tulajdoni tőke, amely jelenleg szlovák koronára szól az euró bevezetésekor át lesz számolva, miközben az egyes értékpapír-fajták nominális értéke különböző módon lesz átszámolva. Az átszámítást eminens végzi - ingyenesen, leghamarabb a konverziós árfolyam megállapításának napján, de legkésőbb az euró bevezetésétől számítva

egy évig. Kivételt képeznek a hitel jellegű értékpapírok, bejegyzett befektetési jegyek vagy szövetkezeti részjegyek, melyek esetében az egész folyamatot be kell fejezni legkésőbb egy hónapig az euró bevezetése előtt, miközben az átszámítás hatálybalépése leghamarabb az euró bevezetésének napján történik. Abban az esetben, ha az eminens eddig nem számítja

át, 2009. 1. 1-hez ezt a központi letétkezelő teszi meg. A befektetési jegyek kivételével, a vagyoni jellegű értékpapírok átszámításánál euróra a tizedeshely száma legfeljebb 6 és a lefelé történő kerekítésnél legkevesebb kettő. A hitel jellegű értékpapírok értékének átszámításánál euróra az egy értékpapírnál két tizedeshelyre történik a kerekítés.

14. Németországban és Ausztriában jelentősen romlottak az árak és a bérek. Nálunk mi várható?

Németországban és Ausztriában a kereskedők a konverziót a saját hasznukra használták ki, és némely területen felemelték az árakat. Az elérhető információk alapján nem lehet azt mondani, hogy ez a különbség feltűnő volt. Szlovákia esetében ennek megakadályozása érdekében hosszú idejű kettős árazás lesz, mely segít a lakosoknak hozzászokni az új pénznemhez, és ellenőrzi az összes szubjektumot, hogy a kerekítési folyamatot ne használják ki ok nélküli áremelésre. A magasabb árak elleni harcban a lakosoknak is be kell kapcsolódniuk és az ok nélküli áremelésre figyelmeztetni.

A lakosokhoz hasonlóan, az erre a célra kialakított szervezeteknek és a civil szervezeteknek is oda kell figyelniük.

A németországi és ausztriai fejleményekre olyan körülmények is hatottak, melyeknek az euróhoz semmi közük nincs, például a rossz termés és ezzel összefüggően az élelmiszerek magasabb árai, vagy a nyersanyagok árainak gyors növekedése. Mindezek a tényezők hatással voltak az áremelésre nálunk is, annak ellenére is, hogy saját pénznemünk volt. Ki kell emelnünk, hogy az árak a szolgáltatásoknál emelkedni fognak az euróövezet utolérése miatt. A béreink is emelkedni

fognak és folyamatosan utolérjük az Európai Unió színvonalát. De ez a folyamat hosszú távú lesz.

15. Továbbra is fogunk használni okmánybélyegeket?

2009. január 1-től új eurós okmánybélyegek kerülnek majd forgalomba, egyúttal a kettős körforgás ideje alatt, tehát 2009. január 16-ig, a szlovák koronában kiadott okmánybélyegek is használhatók lesznek. Viszont ezeken az okmánybélyegeken nem lesz feltüntetve kettős árazás. Törvény szerint lehetőség van a szlovák koronában kiadott okmánybélyegek felvásárlására. Ez a 2009-es év végéig meg fog történni.

16. Hogy lesz a szolgáltatások és termékek árainak növelésével?

A szolgáltatások ára növekedni fog, függetlenül attól, hogy Szlovákiában lesz vagy nem lesz euró. Vegyünk példának egy fodrásznőt. Egy óra munka alatt két ügyfelet képes megnyírni, még ha a legmodernebb eszközöket használja is. De a fodrásznő is szeretné, hogy a fizetése olyan tempóval növekedjen, mint a gazdaság növekszik, ezért a munkájáért több pénzt fog kérni, függetlenül attól, hogy ez euróban

vagy koronában lesz, ami közvetlenül beszámítódik az árba. Az ipari és elektronikai termékek ára már gyakorlatilag az euróövezet szintjén van, tehát önkényes áremelés nem valószínű. Természetesen a külső tényezőktől függ, hogy az árak mozgásban lesznek-e, így például az élelmiszerek áráról, a terméstől, az európai törvényektől vagy konkurenciától. Az euróval azonban nincs összefüggésben.

17. A kerekítésnek köze lesz az áremeléshez?

A kerekítés alapelvei a Generális törvényben vannak rögzítve, vagyis a törvények által védve van. Ellenőrző funkciót maguk az állampolgárok töltenek be. Fontos, hogy bármilyen törvénytelen áremelés jelentve legyen és ezek a tendenciák vissza legyenek szorítva. Mindez összefügg a lakosság felé irányuló helyes kommunikációs stratégiával, amely

több szakaszban történik. Ami magát a kerekítési folyamatot illeti, néhány árat lekerekítenek, és néhány árat felkerekítenek. A fogyasztásra és a polgárok pénztárcájára a kerekítésnek nincs hatása, ill. legrosszabb esetben minimális hatása van.

18. Kinek lesz a legtöbb gondja az euró bevezetésével?

Várható, hogy az euró bevezetésével a legtöbb problémájuk az idősebeknek, alacsony bevételű lakosoknak, munkanélkülieknek és hátrányos helyzetűeknek lesz, azért az információs kampány elsősorban rájuk irányul. Meg kell szokniuk a más értékeket, árat és bevételeket. A dolgozó csoportok, akik a fizetési forgalmat mindennap használják, nem látnak majd az új

penznemben olyan problémát. A legtöbb gyakorlati akadály a magánvállalkozóknál lesz. Ami az előkészületek hosszát és a költségek nagyságát illeti a konverzióval kapcsolatban, a leghosszabb előkészületei és legnagyobb költségei a Szlovák Nemzeti Banknak és a banki szektornak lesznek. Főképp az információs rendszerek módosítására fordítanak viszonylag

jelentős eszközöket a nyilvános szektor intézményei, pl. Szociális biztosító, adóhivatalok és stb. A költségek a magánvállalkozókat is érintik. Az egész folyamat már korán el kell kezdeni, hogy a költségeket optimalizálni lehessen és ne érjenek el aránytalan magasságot.

19. Hogy változnak majd a konverziónál a bérek és a nyugdíjak?

Augusztus 24-től a bérek és a nyugdíjak koronában és euróban is fel lesznek tüntetve. 2009. január 1. éjelen az átváltási árfolyam segítségével mindent euróra számolnak át, és a béreket két tizedeshelyre kerekítik. Amúgy az eurónak

nem lesz semmilyen hatása a bérek és nyugdíjak emelési rendszerére. Az ugyanolyan lesz, mint ma. A törvények, melyek a nyugdíjak valorizációját határozzák meg, nem fognak változni

18 fontos információ vállalkozók részére

1. Milyen feladat hárul a konverziónál a kereskedőkre?

A kereskedőknek több figyelmet kéne fordítaniuk a kettős árazásra, mely 2008. augusztus 24-től kötelező. Itt kell megemlíteni, hogy az euró bevezetésének napja előtt a koronában megadott árak a döntőek, az eurós árak pedig tájékoztató jellegűek. 2009. január 1. után erre a célra a döntő árak az euróban feltüntetett árak lesznek, és a koronában megadottak pedig tájékoztató jellegűek. A Generális törvény lehetővé teszi, hogy ha a kereskedő a 2008/2009 év fordulóján nem változtatja meg az árakat, nem lesz szükséges átszámolni az árakat euróból koronára. A feltétele azonban, hogy az elsődleges átszámolás koronáról euróra, kizárólagosan a törvénnyel összhangban és az átváltási árfolyam alapján történt. Az előkészítés a kettős árazásra magában foglalhatja a szoftver és hardver megújítá-

sát, ezért időigényes, ami miatt nem szabad alábecsülni. A kereskedőknek az összes termék árát, melyet eladnak, kettős árazással kell feltüntetni, egyúttal a regisztrációs pénztárat is elő kell készíteni a nyugták kiadására a kettős végösszeg kijelölésével, melyet a vásárló fizetni fog. A vásárlót ugyanúgy tájékoztatni kell a konverziós árfolyamról, ezt fel lehet tüntetni a regisztrációs pénztárra, ajtóra, egyszerűen úgy, hogy látható és könnyen olvasható legyen. Az 5 főnél kevesebb alkalmazottal rendelkező üzletekben nem kell az összes áru árcéduláján kettős árazást alkalmazni, elég, ha az árakat az átváltási árfolyammal együtt jól látható helyen feltüntetik a boltban. A magánvállalkozóknak jobban oda kell figyelniük az eurós ütemezés időszakára, hogy felkészüljenek arra, hogy 2009.

január 1-től csak euróban fogják kiadni a visszajárót. Egyidejűleg fel kell készülniük arra, hogy két formában fognak eurót fogadni – euró bankjegyekben és euróérmékben, valamint a szlovák bankjegyekben és szlovák érmékben. Ezért megfelelő módon biztosítani kell a pénznemek raktározását, és helyesen kell felbecsülniük milyen értékű euró bankjegyekre és érmékre lesz szükségük 2009 első heteiben, hogy ne lépjen fel ezek hiánya. A kereskedelmi bankok nyújtanak ebben segítséget és tanácsadást. Ahhoz, hogy a kereskedők valamennyi kötelezettségüket be tudják biztosítani és tudjanak az euróban kereskedni, fontos az alkalmazottakat kiképezni az új pénznem ismeretére, biztonsági elemei és a bankjegyek és érmék design-ja szempontjából.

2. Hogy érinti a konverzió a 2009. 1. 1. után kiállított számlákat, amelyek a 2008. 12. 31. megelőző időszakra vonatkoznak?

Itt az a szabály érvényes, hogy mindig az érvényben lévő pénznemben számláznak és fizetnek. Abban az esetben, ha a számla arra az időszakra vonatkozik, amikor a szlovák korona volt érvényben, koronás számla lesz kiállítva. Mivel az

utalás 2009. január 1. utáni időszakban történik (amikor már csak az euró érvényes), a számla euróban lesz kifizetve miután szlovák koronából euróra az átváltási árfolyammal számolják át, és a törvénnyel összhangban kerekítik.

3. Hogy zajlik le a kerekítés és milyen kivételek léteznek?

A legtöbb áru és szolgáltatás áránál a kerekítés a matematikai elvek alapján legközelebbi 2 tizedeshelyre, tehát eurócentre (5-ig lefelé, 5 és 5-től felfelé) történik majd. De itt is léteznek kivételek, amelyeket a gazdasági minisztérium rendelete szab meg. A kivétel nem csupán a másodperces tarifájú szolgáltatások egységárait, hanem a víz és csatornadíj, elektromos áram

vagy gáz árait is vonatkozik. Itt az árakat az átszámolási árfolyammal való átszámolás után matematikailag legkevesebb 4 tizedeshelyre kerekítik majd. Az alaptőke és a vagyonrészeselek értékét az euróra való átszámolás után legfeljebb 6 tizedeshelyre és a lefelé történő kerekítésnél minimálisan két tizedeshelyre kerekítik majd.

4. Milyen módszerrel fog megtörténni az euró előütemezése?

Az euró előütemezése két szakaszban megy végbe. Az első szakaszban, amely 2008 szeptemberében kezdődött, a kereskedelmi bankokat látják el eurókészpénzzel. A második szakaszban, amely 2008 decemberében megy végbe, a bankok készpénzzel dolgozó ügyfelei lesznek ellátva eurókészpénzzel.

Nagy ügyfelekhez a bankoknak más hozzáállása lesz – szó van főleg a nagy üzletláncokról, de olyan ügyfelekről is, akiknek sok a vevője, ill. fiókja Szlovákiában. A bankok egyidejűleg értesítették ügyfeleiket a szükséges biztonsági feltételekről, melyeket az előütemezésnél be kell tartani, és útmutatót adnak nekik, hogy

milyen módon kell kiszámolni a készpénz-szükségeiket. Az eurókészpénz megszerzésének további módja ún. start-csomagok megvásárlása. A VÜB ügyfeleinek lehetőségük lesz 2008 decemberében a konverziós árfolyam szerinti euró vásárlásra, de csak korlátozott mennyiségben (200 euró) és a start-csomagok kiadását követően.

5. Mi a teendő, ha kevés az érme és a bankjegy?

Ha a kereskedő elkölti az összes előütemezett euróját, a leg-egyszerűbb módszer a bankból feltölteni a készpénz készleteit. A bankok átváltási szolgáltatásokat már a január első napján nyújtanak majd, az ügyfelek vagy vállalkozók tehát gond nélkül beválthatják koronájukat

euróra már a 2009 év első napjaiban is. A nagyobb üzleteknek ajánlatos az eurókonverzió előkészületeiben kockázati forgatókönyveket is előkészíteni a hasonló szituációk megoldására. Az egyik ilyen forgatókönyv a megfelelő mennyiségű készpénz rossz betervezése az

euró bevezetése utáni napokra. Ha nincs ilyen forgatókönyv előkészítve, és hasonló helyzetbe kerülnek abban az időben, mikor a bankok zárva vannak, nem tudják majd folytatni a tevékenységüket.

6. Léteznek valamilyen speciális előnyök a konverzió belül a vállalkozók részére?

Jelenleg a SZNB és a kormány sem tervez előnyöket a magánvállalkozók részére. Az euró bevezetésével összefüggő költségeket a vállalkozó téríti.

7. Szükséges a kettős árazás a nagykereskedelem-kiskereskedelem viszonyában?

A Generális törvény alapján, a kettős árazás csak az állampolgárok – nem magánvállalkozók – viszonylatában kell feltüntetni. Ez azt jelenti, hogy a nagykereskedelem – kiskereskedelem viszonyában nem lesz szükséges a kettős árazásra.

8. Hol találhatóak az információs rendszerekre vonatkozó módszertani irányelvek és kérdések?

Minden, ami az információs rendszereket és statisztikai mutatókat illeti, megtalálható a www.finance.gov.sk internetes oldalon az „Euró bevezetése Szlovákiában” részben, és az Informatikai és Statisztikai Munkabizottság anyagaiban, valamint a www.euro.vlada.gov.sk internetes oldalon.

9. Hogy van megoldva a regisztrációs pénztárak változtatása és az erre vonatkozó költségek?

Abban az esetben, ha lehetséges a regisztrációs pénztárak szoftverén belül átprogramozni a szükséges változásokat, a csere nem szükséges. Elég csak a szoftvert átprogramozni. Erre képes a regisztrációs pénztárak többsége Szlovákiában. Részleteket a szállító vagy a regisztrációs pénztárak gyártója nyújthat. Lehetséges azonban, hogy némely régebbi típusú regisztrációs pénztár nem lesz képes feltüntetni a kettős árazást, ezért szükséges lesz a cseréjük. Az alakítások vagy csere költségeit teljes egészében a magánvállalkozó téríti meg.

10. Milyen összegeket kell kettőzve feltüntetni a fizetési szalagon?

A kettős árazás szempontjából csak a végösszeget szükséges feltüntetni, amelyet az alkalmazott a számlájára kap vagy készpénzben kifizetik. Az összes többi tétel maradhat szlovák koronában és nem szükséges ezeket kettőzve feltüntetni. A fizetési szalagon az átváltási árfolyamnak is rajta kell lennie.

11. Hogyan kell árazni az összegeket a pénztári kimutatásokon?

A kettős árazásnál mindkét pénznemnél csak a végösszeget kell feltüntetni, vagyis az ÁFA-s összeget, melyet a vevő fizet. Egyidejűleg a pénztári bizonylatnak látható helyen tartalmaznia kell az átváltási árfolyamot is. A részösszegek érvényes pénznemben lehetnek megadva. Ha valaki ezt kettősen fogja feltüntetni, nem probléma. Azonban a törvény ezt nem kéri.

12. Hogyan kell az euró bevezetésével kapcsolatosan megváltoztatni a szerződéseket?

Az eurókonverzió nem érinti a már létező szerződéseket. A Generális törvény alapján a szerződésben SKK-ban megadott összegeket az átváltási árfolyammal számolják át, és euróban lesznek utalva. Ehhez nem szükséges semmilyen szerződéses folyamat, csak a pénznem változik, nem a szerződés. Ez a kötelezettség a törvényből ered és nem szükséges ezt új szerződéssel igazolni. A kettős árazás rendszere sem sérti meg ezeket a szerződéseket.

13. Milyen tevékenységeket kellene kifejteniük a szakmai szervezeteknek?

Minden intézmény fő feladata a tagjaival való kommunikáció biztosítása a készülő változásokról, melyek az új pénznem bevezetésével összefüggnek. A szövetség feladata, hogy a tagjainak elküldje az alapinformációkat azokról az intézkedésekről, melyeket vég-

hez kell vinni. Kommunikálhat a szoftverek szállítóival, és segíthet a tagjainak a feltételek kiegyezésében. Segítenie kellene a törvényrendeletekkel is, és a kommunikációs stratégia biztosításával az illetékes munkabizottságok és tagjai felé.

14. Hogyan fogja érinteni a kettős árazás a számlákat és az egyéb adódokumentumokat?

A lakosokat érintő összes pénzforgalom kettősen lesz árazva. Ez azt jelenti, hogy a számlákon és más bizonylatokon lévő végösszeg először az érvényes pénznemben, majd az átváltási árfolyam segítségével a második pénznemben is fel-

lesz tüntetve. Ha ezek a számlák és adóbizonylatok nem érintik az állampolgárokat, és ha nem kerülnek ezekkel kapcsolatba, nem szükséges a kettős árazást feltüntetni.

15. Hogyan kell pontosan megjelölni az árakat a termékek árcéduláin?

2008. szeptember 24-től (a kettős árazás kezdete) az árakat SKK-ban kell feltüntetni (az átváltási árfolyam segítségével) és euróban is. A Generális törvény alapján ez az átváltási árfolyam 6 számjegyű és az ár átváltásánál koronából euróra úgy kell alkalmazni, ahogy meg van adva. Bármilyen kere-

kítés vagy változtatás nélkül. Egyedüli lehetséges módszer az árfolyam meghatározására: $1 \text{ EUR} = 30,1260 \text{ SKK}$. Az euró értékére vonatkozó semmilyen más feltüntetés nem lehetséges. Csak azt követően, hogy a koronás összeget elosztják az átváltási árfolyammal, kerekítik matematikai elvek alapján.

16. Használható az iratokban a konverziós árfolyam rövidített formája?

Az átváltási árfolyam semmilyenféle változtatása nincs megengedve! Az árfolyamot nem szabad feltüntetni rövidített formában, kerekítve és nem szabad változtatni.

17. Mely területeken fogja a kettős rendszer érinteni a cég-cég viszonyt?

A kettős árazás csak azokat a viszonyokat érinti, ahol az állampolgár, mint természetes személy – nem magánvállalkozó, pl. ügyfél, beteg, vevő, társadalombiztosítási juttatások alanya, stb. A pénzforgalom

más fajtáinál (amely nem érinti az állampolgárt) nincs szükség kettős árazásra. Felmerülhetnek esetek, már találkoztunk is velük, hogy a cég számára olcsóbb a rendszerbe olyan változtatást beiktatni, ahol a kettős árazás

az összes partner, nemcsak a lakosság számára fel lesz tüntetve. Ez nem törvényellenes, de a törvény ezt nem kéri.

18. Hogyan lesz megoldva a gazdasági év zárata, ha az nem december 31-én végződik?

Annál a vállalatnál, ahol a számviteli időszak megegyezik a gazdasági évvel, 2008-ban két számviteli zárlatot kell összeállítani. Az egyik, klasszikus, ugyanolyan lesz, mint az összes eddigi. A másikat viszont a könyvviteli egységnek, mint folyamatos zárlatot kell elkészítenie 2008. december 31-éhez.

A részleteket a számviteli törvény módosítása szabályozza majd. A folyamatos zárlattal az összes adatot euróra számolják át, amivel lehetővé válik az egész időszakra szóló számviteli zárlat euróban való összeállítása. A 2009-es év folyamán aztán a könyvviteli egység összeállít majd egy rendes zárlatot euró-

ban. A rendes számviteli zárlat nyereségek és veszteségek kimutatásában, a folyamatos zárlatban feltüntetett kiadások és bevételek összegét mutatják majd ki, az euróra való átszámítást követően, mégpedig 2009. január 1-től a könyvviteli zárlat összeállításának napjáig.

Megjegyzések

**Hogy zajlik majd a korona átváltása euróra.
Mi a különbség a piaci és a konverziós árfolyam között.**

Mi az a kettős árazás.

**Hogyan készülünk az euróra a mindennapokban.
Hogyan készítjük fel üzleti vállalkozásunkat az euróra.**

**Kérdések válaszokká válnak – ebben a kiadványban
megtalál mindent, amit az euróról tudnia kell.**

Kapcsolat
VÚB, a.s.
Mlynské nivy 1
829 90 Bratislava 25
www.vub.sk
www.euroservis.sk
e-mail: kontakt@vub.sk
0850 123 000